

Son birkaç yılda bir zamanlar bulundukları örgütlerde sorumlu düzeyde olan, bir bölümü ağır işkence görmüş, yıllarca hapiste kalmış, daha sonra örgütünden ayrılmış veya ayrılmamış –bazılarının örgütü kalmamış- çok sayıda insanla karşılaştım. Bu insanlarda hemen hissedilen büyük huzursuzluk, kendinden hoşnutsuzluktu. “Bir zamanlar neydim, bu duruma düşecek insan mıydım?” düşüncesini hissedebiliyorsunuz. Bir bölümü yine eskisi gibi olmak istiyor ama olamayacağını da görebiliyor, bu da onu iyice huzursuz yapıyor çünkü çıkış yolu bulamıyor.

Geçmişe, 30-40 yıl önceki geçmişe sığınıyor, yıllardan beri böyle yapıyor ve böyle yapmanın etkisinin gittikçe azaldığını da görüyor.

Biraz kendini toparlayabilenler başka çıkış yolları deniyorlar ama olmuyor. Çıkış yolları yok değil var ama orada yürüyecek birikimleri ve yetenekleri bulunmuyor.

Bu durumda genellikle başvurulanan iki “çıkış” bulunuyor:

Birincisi; herkesi kötülemektir. Geçmiş ve bugündeki herkesi kötülemektir. Bu aslında kendini kötülemenin de bir yoludur.

İkincisi; başkalarını kötüleyip değerlerini azaltırken, kendi değerinin yükseldiğini sanmaktır. Bir süre sonra durumun hiç de sandığı gibi olmadığını görüyor ve huzursuzluğu yeniden artıyor.

Zor bir durum ve çıkış bulunamıyor.

Çıkış vardı aslında ama zaman geçti hem de çok geçti.

İnsanın yıllar önce yapması gereken kendini objektif olarak değerlendirmektir: Ben neyim, neyi yapabilirim, neyi yapamam?

Kendisi hakkında yüzde yüz objektif değerlendirme yapması kimseden beklenemez ama en azından yüzde 70'i tutturabilmek gerekir.

Her insanın mutlaka yetenekleri vardır; önemli olan onları bulabilmek ve çalışarak geliştirebilmektir. Bunu yapabildiğiniz zaman kendinizle barışırsınız ve bunun ayrılmaz parçası olarak da bir şeyler yapabildiğinizi görürsünüz. 30-40 yıl öncesindeki geçmişe ihtiyacınız da azalır. Yapılabilenler olmuştur, yapılamayanlar olmuştur ama yaşanmıştır ve geçmiştir. O günler tekrarlanmayacaktır.

Bu insanlarla konuştuğumda durumlarını anlıyorum ve ne söyleyebileceğimi de bilemiyorum. Büyük bölümü bitmiş durumdadır, bundan sonra sızlanmaktan, istemekten ve yapamamaktan ve bunun azalmayan huzursuzluğunu duymaktan başka yapabilecekleri bulunmuyor. Keşke insanı yanıltan bir çıkış gösterip yapabilseler ama mümkün görünmüyor.

Kendilerine bir hayat kurmuşlar ama kesinlikle memnun değiller. Geçmişe, o güzel günlere dönmek istiyorlar ama bunun mümkün olmadığını da görüyorlar. O günleri konuşmak, yeniden konuşmak, sürekli konuşmak da bir süre sonra anlamsızlaşıyor.

Bir başka çözüm gibi görünen çözüm yolu geçmişle ve bugünle ilgili abartmalara gitmektir. Haberleşme imkanları diyelim yirmi yıl öncesine göre çok gelişti, bu nedenle yalan ve palavranın ömrü de azaldı, kısa sürede ortaya çıkıyor. Kötü olan durum daha da kötü oluyor.

Bu arkadaşlara önerebileceğim uygulanabilir herhangi bir yol bulunmuyor.

İnsan her zaman yeniden başlayabilir ama zaman çok geç, dolayısıyla da artık çok zor...

Durumlarından hiç ama hiç memnun değiller ama ne yapabilirler, bilemiyorum.

İnsan geçmişte yaptıklarının bir bölümünün bugün yapılamayacağını, bunların döneminin geçtiğini anlamalıdır. Başka bir dünya var, öncelikle bu dünyanın biraz olsun anlaşılması gerekir ama anlamamak için de sürekli çabılıyorlar. Sanıyorlar ki bu dönem, bir zamanlar kartal oldukları veya öyle olduklarını sandıkları dönemden çok da farklı değildir.

Böyle değil ama kabullenmek istemiyorlar.

Ne yapalım, önerilebilecek çıkış yolu bulamadım; belki kendileri bulurlar.